

Помер проф. д-р В. Лев

Нью Йорк. — В суботу, 23-го березня 1991 року, помер на 89-му році життя проф. д-р Василь Лев, філолог, україніст, педагог, дійсний член НТШ, мовознавець і історик літератури, професор Львівського державного університету, УВУ і коледжу в Скрантоні, публіцист, статті якого на літературні і мовознавчі теми публікувалися в багатьох періодиках, в тому числі у щоденнику „Свобода“.

Проф. д-р В. Лев

Панахидя відбудеться у вівторок, 26-го березня, о год. 7:30 вечора в похоронному заведенні Петра Яремчи, 29 Хвд 7-ма вулиця в Нью Йорку, похорон в середу, 27-го березня, о год. 9:30 рано у української католицької церкви св. Юра в Нью Йорку на швиргавт св. Марії у Факс Чейсі, Філадельфія.

Покійний залишав у глибокій жалобі: дочку Іванну Піскі, сина Василя з дружиною Оксаною, внука — Маріо Піскі з жінкою Бруно, Христину, Олеся, Руту і Маю Лев; правнука — Лесю і Саманту, Едварда Володимирів та дальшу родину в ЗСА й Україні.

Замість квітів на могилу родина просить скласти пожертви на НТШ, або Будівничий фонд гусидської церкви в Сильвер Спрінг Мд. на адресу: Holy Trinity Parish, P.O. Box 4214, Collesville Branch, Silver Spring, Md. 20914.

Ватикан відкинув протест львівських властей

Москва. — Газета „Вечерняя Москва“ з 21-го березня повідомляє, що Ватикан відкинув протест властей Львова проти призначення громадянина Польщі Маріяна Яворського на пост керівника Львівської Римско-Католицької Архієпископії. Це призначення не було узгоджене з місцевим керівництвом. Папський нунцій

Каласуово заявив, що Ватикан не узгоджує кандидатури своїх ієрархів ні з ким і надає не буде цього робити. Повідомляється, що М. Яворський приймає громадянство України і буде підкорятися не примасові Польщі, а безпосередньо Ватиканові.

Створили фонд допомоги потерпілим від Чорнобиля

Київ. — За повідомленнями газети „Культура Життя“, Український комітет професії працівників культури створив фонд підтримки потерпілих від катастрофи на Чорнобильській АЕС. Він провизити до дослідження з питань економічного, соціального-побутового, медичного забезпечення та оздоровлення членів професії України, громадян, потерпілих від наслідків вибуху. Також його функцією буде об'єднати інтереси населення України у міжнародному професійному фонді, а також фонди, що сприятимуть вирішенню проблем чорнобильської катастрофи.

Слова фонду, народна депутатка СРСР Л. Перелігін, звернулася до професійних органів та членів професії зробити добровільні внески у цей благодійний фонд.

Створився клуб махнівців

Бердянське. — Газета „Комсомольська Правда“ з 20-го березня надрукувала повідомлення про створення клубу ім. Нестора Махна. Своєрідною програмою для праці клубу стала резолюція III З'їзду рад Махнівського району, який відбувся 10-го квітня 1919 року в Гуляй-Полі. Члени клубу вважають, що резолюція цього з'їзду і тепер актуальна, а саме: „нинішня ситуація на Україні і в Белорусії характеризується захопленням політичної влади комуністично-большевизмом, які не зупиняються ні перед чим для утвердження і закріплення своєї влади“. Як відомо, Нестор Махно, був родом з Гуляй-Поля на Катеринославщині, тепер Закарпатська область. Як провідник самобутнього селянсько-арханістського руху 1917-21 років виступав проти німецьких військ і гетьманської адміністрації, проти німецьких каральних загонів, що збирали контрибуцію. Увійшов в союз з більшовиками 1919 року, але вже 1920 року проголосив, що більшовицької влади не визнає. Більшовицькі війська розгромили махнівців 1921 року, а селянський ватажок Махно втік до Румунії. Махнівське село на Гуляй-Пільщині було виселено більшовиками на Сибір, а землі відібрані. Махнівці виступали за свободу індивідуального селянського господарства, демократичне самоврядування місцевих громад і їх максимальну незалежність від будь-якого центрального уряду. Пізніше махнівці почали обстоювати вільно вибрані ради з багатих партій, але без комуністичної диктатури.

Члени новоствореного клубу махнівців борються проти вивозу продуктів до центру, проти будь-якої диктатури і будь-якого насильства, виступають за демократичні вибори, повну свободу слова, друку і мітинги від всіх політичних течій та організацій, закликають до тримувати революційної дисципліни і припинити будь-яку національну ворожнечу.

На відміну від махнівців, тепершні члени клубу виступають за приватну торгівлю і то якоякисьору. Н. Махно, як відомо, закликав до повної ліквідації приватної торгівлі. Члени клубу будуть поставити своїх завдань повністю повернути прах Махна в його батьківщину. Серед членів клубу є вунки і діти тих, які воювали разом з Махном.

Перше знищили мистецтво, а потім прославили мистця

Київ. — Київська газета „Радянська Україна“ помістила у числі з 5-го березня коротку інформацію О. Пасичника під заголовком „Все добре обміркують“, у якій він розповідає про велику роль мистецтва Івана М. Гончара виконує в українській культурі.

„Це великий подвижник, гарячий патріот, над яким несподібно глумилися, виключали з партії апологети „лишавища“ націй, народів, піддавали цькуванню, а він під загрозливим поглядом чинивши від культури пішки мандрував по Україні, збирав вистави народного мистецтва, історії, відтворив у скульптурі, в живописі побут і звичаї, характер жителів кожного окремого кутка, українського етносу в цілому, завдяки цьому вражаючому життєвому подвигу однієї людини ми сьогодні маємо наочну енциклопедію яскравого розмаїття характерів українців, їх побуту, творчості, що стала б посібником людям різних сфер духовного життя сучасного і наступних поколінь, якщо б збереглися...“

І тут логічним є кожної мислитель людини є створення відповідного музею. Однак судячи з того що неіснуюче багатство творів художника, а досі не має гідного притулку, до його мало хвилює і нинішні чинники від культури, — писав знаменитий автор, але ні слово не загав, що це так недавно „надали“ з відомої породи КГБ майже цілковито знищили велику частину цінних надбань І. Гончара, поторошили лома

Юнаки київського „Динамо“ будуть гостями УСО „Трибуз“ у Філадельфії

Філадельфія (Б-В). — Тут стало відомо, що в понеділок, 1-го квітня, до Філадельфії приїдуть футбольні юнаки „Динамо“ Київ (19 років і нижче) у складі 16 матчів і чотири члени провуду. Завдання дружини „Динамо“ тепер бере участь в інтернаціональному турнірі в Деллас, Техас. У вівторок, 2-го квітня, о год. 4-й по полудні на спор

Писанки заповнили сторінки газети „Стар-Леджер“

Нюарк, Н. Дж. — Шоленик „Стар-Леджер“ з 21-го березня помістив на двох сторінках обширний репортаж прикрашений зніманнями українських писанок, пера Петті Евберт на тему писання писанок та історії цього традиційного величезного українського звичаю. Американська репортерка описує техніку писання і усіх зв'язаних з писанками традицій, що переходять з покоління в покоління. Вона мало нагоду придивлятися складному мистецтву писання писанок, яке так дорого опанувала д-р Ірина Біленька з 61-го Відділу Союзу України Америки у Виппані.

Вона навчас цієї туш українську молодість на світліні в „Стар-Леджер“ бачимо її в наймолодшими учнями Богданом Паславським, Вікторією Баранською і Степаном Станком. Із допису довідуються також, що писанки будуть в продаж в неділю, 24-го березня, в величезному базарі біля УКЦ св. Івана у Виппані.

І. Біленька виписує американський репортерський символіку і традицію писання писанок, яка дає кожній писанкарці це прегарне почуття продовження родинової традиції і дарування писанок своєї власної роботи усім найближчим.

Доповідає Д. СТЕПОВИКА

Нью Йорк. — Тут у п'ятницю, 29-го березня, відбувся доповідь доктора мистецтвознавства Дмитра Степовика на тему „Люди, любові, християнські основні мистецтва творів Тараса Шевченка“, ілюстрована прозірами. Під влаштування Український Музей та Літературно-Мистецький Клуб. Імпреза відбудеться в залі Українського Визвольного фронту, 136, Дрюа авеню. Початок о годині 6:30 вечора.

МЕТАЛЮРГИ УКРАЇНИ ВЕЗУТЬ Свій ТОВАР ДО ЗСА

Москва. — В газеті „Ізвестія“ з 20-го березня повідомляється, що з порту пажуного заводу чорної металургії „Азовсталь“ у Маріуполі з вантажем металу відплив до ЗСА вантажний теплохід „Закаріжжя“, водотоннажність якого 250,000 тонн.

Кілька місяців тому колективні маріупольського металургійного комбінату „Азовсталь“, донецької шахти ім. О. Засядька й Азовського морського пароплавства акціонерами самі собою вкупили у держави суходовне судно „Закаріжжя“, оскільки азовстальці цього року вперше мають доставити в ЗСА свій товастий сталійний лист.

Азовстальський продукцію високо оцінюють на міжнародному ринку, але советські способи господарювання ніколи не могли забезпечити вчасної доставки. Теперішні замовлення на 8,000 тонн сталюгого листа металургії хочуть виконати вчасно і надалі налагодили безперервний виконання замовлень американської корпорації „Айок“.

Азовстальці змушені подолати чимало складностей при навантаженні прокату, підбрати по спеціальній металоконструкції з дерев'яними прокладками, які зберігають б листи від деформації під час перевезу в умовах океанських бур.

Окрім 8,000 тонн сталюгого листа, теплохід „Закаріжжя“ везе також 8,000 тонн шматків, призначених для Сіу-Путу, куди теплохід „Закаріжжя“ заїде по дорозі до ЗСА. Повернеться вантажне судно з американським збіжжям.

В Донбасі знову знайшли золото

Луганське. — Луганські геологи, просердливши усього 200 метрів землі в районі Нагольного кражу, підняли кери, які свідчать про можливість існування прощарку золота. Спроби добувати золото в Донбасі були давно, лише газета „Ізвестія“ з 20-го березня. Багато для цього зробила категорія дозвідки корисних копалин Донецького Політехнічного Інституту, науковці якої опрацювали оригінальну методику пошуку золотонесних руд. Розвідувальні свердловини пройшли на 1,200 метрів і внаслідок цієї праці передбачення науковців підтвердились. Після того, на розпорядження уряду СРСР розпочали пробити доручу свердловину, яка виразно підтвердила наявність золота.

На думку фахівців, найтошніший резерв дорогоцінного металу треба шукати на глибині 700-800 метрів, а це означає, що добувати його буде не так уже й важко, коли взяти до уваги, що шахтарі добувають вугілля на глибині 1,000-1,300 метрів. Чималий вміст золота виявлено і в кернах, піднятих свердловинниками при пробі „Артемгеології“, які створюють свердловини поблизу Єнакієво Донецької області.

У СВІТІ

ТЕРОРИСТИЧНІ АКТИ в Ізраїлі продовжуються. Вони стали важче пошленим явищем в Єрусалимі і на окупованих землях, західному березі ріки Йордан і смугі Газі. Минулого тижня, в четвер, 21-го березня, озброєний ножем палестинець поранив двох ізраїльських воїнів. Атака — це 18-річний палестинець, мешканець Газі. Терористи злізали і відвели до шпиталю, бо його голова розколочена товпа.

ІРАК РОЗПОЧАВ процес звільнення полонених і захоплені у процесі окупації кувейтів. Кореспондент агентства Асоційтед Пресс Мартін Рорен повідомляє, що до місцевості Арав в Саудівській Аравії прибуло до 1,150 кувейтців. Решта будуть звільнені незабаром. Покищо полонених і захоплених привозять автобусами, але ідуть переговори між Ріядом і Багдадом про можливість перевезу полонених літаками Саудівської Аравії. Кошти, очевидно, покрити уряд Кувейту пізніше. Згідно з американськими інформаціями, Ірак захопив в полон від 5-8,000 кувейтців.

ТУРЕЦЬКЕ НЕЗАЛЕЖНЕ пресове агентство „Анатолія“ повідомило, що турецька поліція відкрила вогонь гострим кулями по демонстрації кхурдів, які в числі кількох тисяч зібралася на своє традиційне свято весни. Вони несли свої національні прапори, транспаранти і релігійні знамена. Курди домагалися створення незалежного Курдистану і підтримували боротьбу курдів в Іраку. Покищо не відомо чому дійшло до задуру курдів з турецькою поліцією, але на підставі телефонічного інтерв'ю кореспонденти довідалися про загинув кількох курдів і про поранення кількох десятків демонстрантів.

МАДЯРЩИНА І ПОЛЬЩА підписали взаємний договір оборони, на підставі якого міністерство оборони обидвох країн працюватиме спільно над новими військовими планами вишкolu армійських частин, обміном військовими спеціалістами, тощо. Раніше подібний договір укладли країни підписали з Чехо-Словаччиною. Крім того Мадярищина підписала подібний договір з Румунією, який покищо діятиме на протязі трьох років. Міністерство оборони Польщі Прет Колосезький заявив, що його країна готова підписати військовий договір з кожною країною, яка зацікавлена безпекою в Європі. Советський міністер оборони маршал Дмитрій Язов дав до зрозуміння колишнім сателітам, що він задовольнений таким об'єднанням східно-європейських країн.

МАЙЖЕ ПОЛОВИНА СОВЕТСЬКИХ копаєлю охоплені робітничими страйками і нестачу вугілля почали відчувати в цілому СРСР, — інформувало пресове агентство ТАСС. Згадане агентство пише, що страйки поширюються і покищо немає вигляду, що вони скоро закінчаться. Газета „Робочая Трибуна“ підкреслює, що вже відчуваться брак палива в сталеварнях і на транспорті, не кажучи вже про хатні за потреби. Деякі советські газети закликають уряд прискіпати переговори з професійними робітниками і не допустити до занепаду загальної індустрії.

ПРЕДСТАВНИКІ МІНІСТЕРСТВА оборони СРСР, зокрема маршал Дмитрій Язов і керівник генерального штабу армії ген. М. Мойсєєв, прийняли в приміщеннях секретаріату колишнього президента З'єднаних Штатів Америки Річарда Ніксона, який в 1970-их роках був головним архітектором політики відлучення. В перший раз відвідав Москву 32 роки тому. Тоді він був віцепрезидентом у уряді президента Дайта Айзенгауера і відвідав в Москві першу американську виставку в московському парку „Космос“ у Спірні Ню-Йорку, а потім з ним як генеральним секретарем ЦК КПСС Нікітою Хрущовим, ввійшов до історії журналістики, як „кухонна дебата“.

МІЖНАЦІОНАЛЬНІ ЗУДАРИ В ГРУЗІЇ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ

Ціналіа, Південна Осетія. — Кореспондент газети „Нью Йорк Таймс“ Френсіс Клайн повідомляє, що між національними здурами в Грузії продовжуються. Особливо гостроти вони набрали у південній частині Осетії, автономної області Грузії, де у місцевості Ціналіа воєнними силами характеру справжнього громадянського війни. Вулиці міста, яке є столицею області, перекриті бетонними барилами, старими автомобільними та іншими предметами, які нагадують примітивний берлінський „Мур ганьби“.

Ситуація в місті, — пише Клайн, — нагадує також Бельфаст у Північній Ірландії, де проти себе стоять ірландські католики і протестанти.

Ворожнеча між грузинами і осетинами не постанала на релігійному тлі, вона має радше територіальний і національний характер. Осетини крім того хочуть вийти зі складу Грузії і злидні увійти добровільно до Російської федерації на правах автономної області з поширеними правами.

Грузія протиставляє ідеї ділення її території, яка, очевидно, відбудеться з допомогою кремльського центру, КГБ і російського елементу, який заживав в Осетії.

Вам то Москва не сподобалась грузинської незалежності тенденції і бажання виходу з СРСР та створення своєї власної суверенної й незалежної республіки. Керівництво республіки, яке тепер перебуває в руках не комуністичної більшості вважає Осетією складовою частиною Грузії і обиває користі іншого вибрання народів. Осетини ж виступають за внутрішні справи республіки, ініціюють міжнародні конфлікти, зумисно обіцяють осетинам гарантії, секретно підкидають їм зброю і своїх „осетинців“ вишколюють в москві.

Грузини і навіть осетини розчаровані М. Горбачовим, який, на їхню думку, не може далі керувати країною і повинен зрегентувати в користь іншого вибрання народів. Осетини ж виступають за внутрішні справи республіки, ініціюють міжнародні конфлікти, зумисно обіцяють осетинам гарантії, секретно підкидають їм зброю і своїх „осетинців“ вишколюють в москві.

В АМЕРИЦІ

УРАД ПРЕЗИДЕНТА Джорджа Буша минулого тижня поробив заходи, щоб змінити раніше враження нібито американського амбасадора до Іраку Ейпріл Гіслепі обвинувачено у неспроможності перекопати іракського президента Садама і Усейна не захоплювати Кувейт. У публічному висновокні Державного департаменту говориться, що відомим був факт про фальсифікацію розмови амбасадора з Гусейном, але це не говорилось, щоб не відвернути уваги від зусиль організування протиракського союзу. Однак у приватних розмовах офіційні чинники Державного департаменту кажуть, що справжньою причиною цієї догвої мовчанки було не надто якась дельса амбасадора Е. Гіслепі з Багдаду.

ВІЛЛІАМ САЙДМАН, голова федеральної корпорації забезпечення вкладів, сказав, що Урад президента Джорджа Буша у своєму плані оздоровлення забезпечення програми вкладів у банках країни пропонує підвищити позичкову суму потрібних фондів для його корпорації з 25 біл. дол., до 70 біл. дол. В. Сайдман виявив ці цифри, виступаючи перед сенатською Банковою комісією, думаючи, що тим твердженням доведе достатнє забезпечення. Але його виявлення про потребу додаткових 45 біл. дол. збільшило списки побоювання членів комісії, щоб банкова індустрія в країні знаходилась у більш критичному положенні як це досі виявляли урядові чинники.

У ВАШІНГТОНІ СЕНАТ голосами 88 до 12 затвердив номінацію колишнього губернатора Флориди Роберта Мартінеза на посаду головного координатора протинакоманської акції. Схвалення його кандидатури всі сподіваються, однак не обійшлося без критики зі сторони деяких демократів, які закидали йому сильний натиск на покарання та ув'язнення у боротьбі з наркоманством, а не протилежний засіб усвідомлення про шкідливість наркотиків та допомогу у лікуванні. Однак демократичний сенатор зі штату Делавер Джозеф Байден заявив своїм демократичним колегам, що номінація особисто вірить у можливість ретабілітації у випадках наркоманства й тому він підтримує президентського номіна. Найголоснішим противником Р. Мартінеза був демократичний сенатор з Массачусетс Едвард Кеннеді, закликаючи номіновати, що будучи губернатором Флориди, його уряд припинив до погіршення наркоманства на Флориді.

КОМІСІЯ СТЕРДЖУС, що у ЗСА останнього року вперше, число зголошених поліції насильств зросло до понад 100,000. У звіті, згаданому працівниками сенатської Комісії в справах судівництва демократичної більшості, сказано, що в минулому десятиріччі відсоток насильств зріс в чотири рази більше, як всі інші кримінальні злочини разом. Голова члени комітету, демократичний сенатор з Делавер Джозеф Байден, запропонував законопроект, що визнає насильствувач злочинним невинисти та дозволяє жертвам такого злочину позвати до суду громадянських прав своїх напасників.

наймишка у порогу вхопила руками за одвірок —
зімкла:
*Тихо стадо в хаті,
Тільки наймишка шептала:
— Мати ... мати... мати...*

Цими, такими природними і невишуканими словами
звучало. Шевченко трагедію Матері-покритки, що
знає особистого рідного гнізда і своєму синові не
розкрити тайну і сказати: «Я твоя мати».

А Марко аж плакав... Благас мати, щоб була во-
матір...

Закінчення буде

